

PM nr. 4 2026

Nya regler för batterier

Vad innebär EU:s batteriförordning för Sveriges kommuner?

8 juni 2026

Innehåll

1.	Om detta PM	3
2.	Sammanfattande analys	3
3.	Genomförande	4
4.	Varför har EU beslutat om en batteriförordning?	5
5.	En översikt över batteriförordningens innehåll	6
6.	Vad innebär EU:s nya batteriförordning för kommunerna?	7
6.1	Har kraven på producentansvaret förändrats?	7
6.2	Har kraven på producenternas insamlingssystem förändrats?	8
6.3	Hur ser förutsättningarna ut för kommunernas insamling av batterier? 9	
6.4	Måste kommunerna lämna insamlade batterier till producenterna? 11	
6.5	Har målen för insamling förändrats?	11
6.6	Har kraven på insamling i butik förändrats?	12
6.7	Har ansvaret för information förändrats och vad innebär det för kommunerna?	13
6.8	Har krav angående rapportering förändrats?	14
6.9	Andra nyheter i EU:s batteriförordning	15
6.9.1	Begränsningar för ämnen	15
6.9.2	Koldioxidavtryck	15
6.9.3	Återvunnet innehåll	16
6.9.4	Prestanda- och hållbarhetskrav för bärbara batterier för allmänt bruk, laddningsbara industribatterier, batterier för lätta transportmedel och elfordonsbatteri	16
6.9.5	Digitala batteripass.....	16
7.	Om PM:et	16

1. Om detta PM

EU:s batteriförordning (EU 2023/1542) trädde i kraft den 17 augusti 2023. Den 18 augusti 2025 började kraven gällande producentansvar och avfallshantering tillämpas. EU:s förordning ersatte därmed det tidigare batteridirektivet. Eftersom en EU-förordning gäller direkt som svensk lagstiftning så har stora delar av den svenska förordningen om producentansvar för batterier (2008:834) upphört att gälla. EU:s batteriförordning har också medfört behov av kompletteringar av den svenska lagstiftningen. Avfall Sverige har sett ett behov av att klargöra hur förändringarna regelverket påverkar Avfall Sverige och dess medlemmar.

Målet med detta PM är att ge Avfall Sverige underlag för att kunna bedöma vilka förändringar EU:s batteriförordning innebär för deras medlemmar och den egna verksamheten.

PM:et innehåller sammanställning av förändringar som den nya lagstiftningen innebär jämfört med den gamla, samt en bedömning av i vilken mån det också innebär att kommunerna måste ändra sina rutiner, insamlingsmetoder, föreskrifter eller liknande, med anledning av de nya förordningarna. Syftet har inte varit att redovisa samtliga förändringar utan fokus har lagts på de förändringar som är relevanta för kommunernas verksamhet.

PM:et har också hänvisningar till Elreturavtalet, här kallat avtalet, som är det standardavtal som Elreturrådet tagit fram för insamlingen av batterier och elavfall. Elreturrådet består av Avfall Sverige, El-Kretsen, SKR och kommunrepresentanter. Standardavtalet kan ha lokala avvikelser i de enskilda avtalen som ingåtts med El-Kretsen och respektive kommun.

2. Sammanfattande analys

1. EU:s batteriförordning innebär ett skifte till en mer detaljerad lagstiftning som tar upp batteriernas hela livscykel.
2. I den tidigare gällande svenska producentansvarsförordningen delades batterier in i tre kategorier; bärbara batterier, startbatterier och industribatterier. I EU:s batteriförordning är detta utökat till fem kategorier. Utöver det tidigare kategorierna finns nu även batterier för ”lätta transportmedel”¹ och elfordonsbatterier.
3. Producentansvarsorganisationerna måste godkännas av Naturvårdsverket.
4. Batteriförordningens krav på producentansvaret och insamlingssystemet liknar i övrigt i princip de tidigare gällande kraven men är mer detaljerade.
5. Tolkning kan göras om att kommunerna får samla in batterier som är kommunalt avfall. Men om denna insamling inte är en del av producenternas system behöver producenterna inte lämna ersättning.

¹ Exempel på lätta transportmedel är elsparkscyklar.

6. Kommunerna måste, liksom andra aktörer, lämna insamlade batterier till producenterna. Undantaget, som gäller om kommunerna har egen behandling, kräver troligen att nationella regler införs.
7. Insamlingsmålen har förändrats. Utifrån den nuvarande insamlingsgraden kommer det att krävas ytterligare åtgärder för att EU-förordningens mål för bärbara batterier 2030 ska nås. Uppföljning behöver göras för att kunna bedöma om målen nås.
8. Den nya batteriförordningen innebär ett tydligare ansvar för butiker/distributörer att ha insamling.
9. Batteriförordningen fastställer ett liknande men mer detaljerat krav på producenterna att informera.

Sammantaget visar översikten inte på några genomgripande förändringar för kommunernas insamling av batterier. Den mest betydande skillnaden är att EU:s batteriförordning inte ger möjlighet för kommunerna att själva bestämma var vissa insamlade batterier behandlas.

I och med att EU:s batteriförordning innebär en betydligt mer detaljerad reglering av frågor som insamlingssystem, information och rapportering så kan det finnas anledning att se över hur dessa delar är formulerade i avtalet mellan producenter och kommuner. Batterianvändningen är inne i en snabb utvecklingsfas. Volymen batterier ökar men det handlar också om förändrad batterianvändning. Det innebär bland annat en ökad användning av brandfarliga batterier. Dessa förändringar kan också vara grund till att se över avtalet med EL-Kretsen/Batterikretsen.

Avgörande för insamlingssystemet kan vara att de batteriholkar som funnits vid återvinningsstationerna försvinner i samband med att den fastighetsnära insamlingen av förpackningar införs. Detta kan uppfattas som en försämring av ett system som i sin tidigare form bedömts uppfylla lagens krav. En bedömning behöver göras av hur det påverkar att insamlingssystemet uppfyller kraven i EU:s förordning. I detta kan även ingå att bedöma hur de skärpta kraven på insamling i butik påverkar insamlingssystemets utformning.

Det är också tydligt att EU:s batteriförordning innebär ett skifte från ett fokus på miljöfarliga batterier till försörjningsberedskap och återvinning. Utifrån det kan det finnas anledning att se över om budskapet om varför batterier ska källsorteras kan behöva revideras.

3. Genomförande

En jämförelse har gjorts av EU:s batteriförordning, inklusive kompletterande svensk lagstiftning, med den lagstiftningen som gällde innan EU:s batteriförordning trädde i kraft.

	Nu gällande lagstiftning	Tidigare gällande lagstiftning
EU:s lagstiftning	EU-förordning (2023/1542) om batterier och förbrukade batterier Benämns EU:s batteriförordning	Batteridirektivet (2006/66/EG)
Svensk lagstiftning	Förordning (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier Förordning om ändring i förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier	Förordning om producentansvar för batterier (2008:834) Ändrad t.o.m. SFS 2023:660

Förutom avstämningar med Avfall Sverige har också samtal genomförts med Kristina Eriksson, El-Kretsen och Jakob Rindegren, Naturvårdsverket.

4. Varför har EU beslutat om en batteriförordning?

På Kommissionens hemsida med generell information om batterier anges att användningen av batterier globalt förväntas öka 14 gånger fram till 2030². Batteriförordningen³ har, enligt vad som anges i förordningens ingress, sin bakgrund i en strategisk handlingsplan för batterier som är en del av Kommissionens meddelande *Europa på väg – Hållbar mobilitet i EU: säker, uppkopplad och ren*, från 2018. I handlingsplanen ”fastställs åtgärder för att stödja uppbyggnaden av en värdekedja för batterier i Europa”.

Batteriförordningens syfte är också att bidra till försörjningstrygghet genom ökad återvinning. Utgångspunkten är tydligt den ökade efterfrågan på batterier som är en följd av elektrifierade transporter och ökat behov av energilagring. Batterier beskrivs som ”en viktig strömkälla och en av de viktigaste möjliggörande faktorerna för hållbar utveckling, grön rörlighet, ren energi och klimatneutralitet”. Marknaden för batterier anses därför ”alltmer strategiskt viktig på global nivå”.

Den ökade betydelsen av batterier leder också till att EU behöver ”stärka sitt strategiska oberoende och sin motståndskraft inför potentiella försörjningsavbrott på grund av hälsokriser och andra kriser”. Det är därför särskilt viktigt att öka återvinningen av kobolt, bly, litium och nickel.

Med anledning av det och ”för att motverka diskriminering, handelshinder och snedvridningar på marknaden för batterier, är det nödvändigt att fastställa regler

² https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/batteries_en

³ Kommissionen sammanfattar och länkar till förordningen på följande sida. <https://eur-lex.europa.eu/SV/legal-content/summary/sustainability-rules-for-batteries-and-waste-batteries.html#>

om hållbarhet, prestanda, säkerhet, insamling, återvinning och andra livscykeln för batterier, samt om information om batterier till slutanvändare och ekonomiska aktörer. Det är nödvändigt att skapa ett harmoniserat regelverk för hantering av hela livscykeln för batterier som släpps ut på marknaden i unionen”. Av ingressen framgår också att förordningen syftar till att batteriernas totala livscykel har ett lågt koldioxidavtryck.

Det är tydligt att syftet med EU:s reglering av batterier har förändrats från direktivets fokus på avgiftning av kretsloppet genom insamling av batterier med kvicksilver, kadmium och bly till den nya förordningens syfte att minska miljöpåverkan under hela livscykeln. Batteriförordningen är också betydligt mer omfattande än batteridirektivet och den tidigare gällande svenska förordningen om producentansvar för batterier.

5. En översikt över batteriförordningens innehåll

EU:s batteriförordning består av 14 kapitel. Centralt för Avfall Sverige och dess medlemmar är kapitel 8 som avser hantering av förbrukade batterier. Kapitel 2, 3 och 9 innehåller bestämmelser som mer indirekt kan vara relevanta. Övriga kapitel bedöms inte ha avgörande betydelse för Avfall Sverige eller dess medlemmar.

Kategorier av batterier utökas från tidigare tre till fem kategorier. De tidigare kategorierna; bärbara batterier, startbatterier och industribatterier finns kvar och utökas med batterier för lätta transportmedel och elfordonsbatterier.

- Kapitel 1 (Artikel 1–5): Allmänna bestämmelser och definitioner.
- **Kapitel 2 (Artikel 6–12): Hållbarhets- och säkerhetskrav, inklusive begränsningar för ämnen, koldioxidavtryck, återvunnet innehåll, prestandakrav med mera.**
- **Kapitel 3 (Artikel 13–14): Etiketters-, märknings- och informationskrav**
- Kapitel 4 och 5 (Artikel 15–37): Batteriers överensstämmelse med ställda krav, bland annat CE-märkning, anmälan.
- Kapitel 6 (Artikel 38–46): Skyldigheter för ekonomiska aktörer (undantaget skyldigheterna i efterföljande kapitel).
- Kapitel 7 (Artikel 47–53): Policyer för tillbörlig aktsamhet inklusive krav på ledningssystem med mera.
- **Kapitel 8 (Artikel 54–76): Hantering av förbrukade batterier. Innehåller krav på utökat producentansvar, vilka kostnader producenterna ska täcka, producentansvarsorganisationer, insamling av förbrukade batterier inklusive insamlingsmål, skyldigheter för distributörer,**

slutanvändare, de som driver behandlingsanläggningar och offentliga avfallshanteringsmyndigheter. Kapitlet innehåller också krav på behandling, mål för materialåtervinningsgrad och resursåtervinning, regler om förberedelse för återanvändning eller förberedelse för ändamålsändring, krav på information om förebyggande och hantering av förbrukade batterier och krav för rapportering.

- **Kapitel 9 (Artikel 77–78): Krav på batteripass**
- Kapitel 10 (Artikel 79–84): Marknadskontroll
- Kapitel 11 (Artikel 85–88): Krav om miljöanpassad offentlig upphandling med mera. Offentliga myndigheter ska beakta den miljöpåverkan som batterierna har under sin livscykel.
- Kapitel 12 (Artikel 89–90): Delegerade befogenheter och kommittéförfarande.
- Kapitel 13 (Artikel 91–92): Ändringar
- Kapitel 14 (93–96): Slutbestämmelser

6. Vad innebär EU:s nya batteriförordning för kommunerna?

I detta avsnitt görs en analys av några frågeställningar som bedöms relevanta för kommunerna. De inledande punkterna tar upp mer generella frågor som inte kan avgränsas till någon bestämd artikel. Övriga frågor tar upp mer avgränsade frågeställningar. Avsnittet avslutas med kortare genomgång av några intressanta delar av förordningen men som inte bedöms direkt påverka kommunernas hantering av batterier.

6.1 Har kraven på producentansvaret förändrats?

I batteriförordningens artikel 56 regleras att producenter ”ska ha utökat producentansvar”. I det ingår att täcka kostnaderna för separat insamling, transport och behandling, för att göra en plockanalys, tillhandahållande av information och kostnader för uppgiftslämnande och rapportering.

Producenterna ska registrera sig och kan fullgöra sitt ansvar individuellt eller genom en producentansvarsorganisation. Både ett individuellt ansvar och en producentansvarsorganisation ska godkännas av den behöriga myndigheten. I efterföljande artiklar anges närmare krav för insamlingssystemet, återvinningsmål, behandling och information med mera.

I batteridirektivet fanns inte krav på medlemsstaterna att införa producentansvar för batterier. Däremot angavs i direktivet en möjlighet att producenterna skulle

inrätta insamlingssystem med mera. I avfallsdirektivet regleras också möjligheten att införa producentansvar och i artikel 8a anges minimikrav för en sådan nationell reglering. Den möjligheten har använts när Sverige reglerade producentansvar för batterier i den tidigare gällande förordningen.

I den tidigare gällande svenska producentansvarsförordningen reglerades insamlingssystem, återvinningsmål och rapportering. I nedanstående genomgång kan konstateras att samtliga dessa krav har förändrats, inte på något principiellt sätt, men i detaljer genom EU:s batteriförordning. I det tidigare regelverket fanns inte det nu gällande kravet att producentansvarsorganisationerna ska godkännas av Naturvårdsverket. Kravet på att finansiera plockanalyser, som finns i EU:s batteriförordning, är också helt nytt.

6.2 Har kraven på producenternas insamlingssystem förändrats?

I den svensk producentansvarsförordningen ställdes krav på att producenterna skulle ”ta hand om batterier som blir avfall” (14 §) och ”se till att det finns ett eller flera lämpliga insamlingssystem” (16 §). Det lämpliga insamlingssystemet preciserades i sju punkter (19 §). I punkterna ingår ”lättillgängligt”, ”ger god service till hushåll”, ”insamlingsplatser med lämplig geografisk spridning” och att ”de som hanterar batterierna i systemet inte utsätts för hälso- eller säkerhetsrisker”, med mera. Det anges också att ”I servicen till kommuner ska det ingå att batterier kan lämnas till insamlingssystemet, eller hämtas av någon som företräder insamlingssystemet, på någon av de platser som den berörda kommunen har anordnat för hantering av batterier”. Även om det inte uttrycks direkt är det tydligt att regleringen förutsätter att insamling av batterier sker delvis i ett kommunalt system.

I EU:s förordning finns i stort motsvarande krav. I artikel 56 punkt 4 anges att producenterna ska täcka kostnader för bland annat ”separat insamling av förbrukade batterier och deras efterföljande transport och behandling”. I artikel 59 till 61 regleras att producenterna eller producentansvarsorganisationerna ska inrätta ett system för återtagande och insamling av förbrukade batterier av de olika typerna. Insamlingen ska vara kostnadsfri och producenterna ska tillhandahålla nödvändiga praktiska arrangemang för insamling och transport. EU:s förordning ger dock inte kommunerna en lika tydlig roll, se nedan.

Någon skillnad av betydelse har inte kunnat iakttas, avseende producenternas ansvar att ordna insamling, mellan regleringen i den tidigare gällande svenska förordningen om producentansvar för batterier och den i EU:s batteriförordning. Precis som för producentansvaret i stort är dock EU:s förordningens krav mer preciserade.

6.3 Hur ser förutsättningarna ut för kommunernas insamling av batterier?

Det är tydligt att huvudansvaret för insamlingen av förbrukade batterier, enligt EU:s batteriförordning, ligger på producenterna. Men EU:s batteriförordning bör tolkas som att kommunerna har möjlighet att samla in batterier. För att de ska få ersättning av producenterna krävs dock att de är en del av deras system för insamling.

I artikel 59 som avser insamling av förbrukade bärbara batterier anges att systemet för återtagande och insamling av förbrukade bärbara batterier (se föregående avsnitt) ska bestå av samlingsplatser som inrättats av producenterna i samarbete med en eller flera angivna aktörer (punkten 2a). Sådana platser benämns *anslutna samlingsplatser för förbrukade bärbara batterier*. En av de aktörer som anges är ”offentliga myndigheter⁴, eller tredje parter som utför avfallshantering för deras räkning”. Bestämmelsen anger inte att offentliga myndigheter måste ingå i systemet. Det bör kunna tolkas som att producenterna har möjlighet att exkludera kommunerna från det som utgör deras system.

I samma artikel anges också att ”Medlemsstaterna får vidta åtgärder för att kräva att de samlingsplatser som avses i punkt 2 a i denna artikel får samla in förbrukade bärbara batterier endast om de har slutit ett avtal med producenterna eller med producentansvarsorganisationer som utsetts i enlighet med artikel 57.1”. Sverige har inte valt att införa något sådant krav.

I förordningen (2025:813) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier anges att kommunernas ansvar för kommunalt avfall enligt miljöbalken inte gäller ”hantering av förbrukade batterier som har lämnats till någon som är skyldig att ta emot dem enligt EU-förordningen om batterier”. Den bestämmelsen reglerar endast ett undantag från kommunernas ansvar för kommunalt avfall för förbrukade batterier som samlats in av andra aktörer i enlighet med EU:s förordning.

Således uttalar inte regelverket något förbud mot att kommunerna samlar in batterier som innefattas i ansvaret för kommunalt avfall. Det krävs inte heller något avtal med producenterna för att göra det. Däremot anges i artikel 64 att ”Slutanvändare ska göra sig av med förbrukade batterier vid anvisade separata samlingsplatser som inrättats av producenten eller en producentansvarsorganisation”. Slutanvändaren har då inte möjlighet att lämna

⁴ EU:s batteriförordning använder begreppet ”offentliga myndigheter” och ”offentliga avfallshanteringsmyndigheter”. Dessa begrepp är inte definierade men får anses innefatta kommunal avfallshantering som bedrivs utifrån en lagstadgad roll.

till kommunens insamling om den insamlingen inte ingår i producenternas system. Men i artikel 66 anges att ”Förbrukade batterier från privata, icke-kommersiella slutanvändare får kasseras vid de separata insamlingsplatser som inrättats av offentliga avfallshanteringsmyndigheter”. Dessa bestämmelser ter sig motsägelsefulla men tydligheten i artikel 66 får anses visa att kommunerna har rätt att samla in batterier som är kommunalt avfall.

Producenternas ansvar för kostnadsfri insamling är enligt artikel 59 1b begränsad till de som är *anslutna insamlingsplatser* (se ovan). För att kunna sägas vara anslutna insamlingsplatser och ingå i producenterna system krävs att insamlingen görs i samarbete med dem.

I den tidigare gällande svenska förordningen för producentansvar för batterier fanns vad som kan tolkas som en mer tydligt tillåtande möjlighet för kommunerna att samla in batterier. I förordningens 10 § angavs att det kommunala ansvaret enligt miljöbalken ”inskränks av bestämmelserna i denna förordning endast i fråga om avfall som med stöd av förordningen lämnas till en ansvarig producent eller till ett insamlingssystem som avses i 16 §”.

För verksamheter som samlar in batterier klargör det nya regelverket att all insamling måste vara en del av producenternas system. För aktörer som samlat in batterier kan det vara en begränsning av betydelse.

I artikel 59 anges också att ”de insamlingsplatser som inrättas i enlighet med punkt 2a i, iii och iv ska inte omfattas av registrerings- eller tillståndskraven i direktiv 2008/98/EG” (avfallsdirektivet). Punkterna avser distributörer, offentliga myndigheter och frivillig insamling⁵.

Vad som ovan anges för bärbara batterier regleras i artikel 60 på identiskt sätt för förbrukade batterier för lätta transportmedel. Ingen skillnad av väsentlighet kan heller iakttas för insamling av förbrukade startbatterier, förbrukade industribatterier och förbrukade elfordonsbatterier som regleras i artikel 61. Insamlingsmålen är dock reglerade med olika nivåer, se nedan.

⁵ Definition av insamlingsplats för frivillig insamling enligt EU:s batteriförordning: ”varje icke-vinstdrivande, kommersiellt eller annat vinstdrivande företag eller offentligt organ som på eget initiativ deltar i separat insamling av förbrukade bärbara batterier och förbrukade batterier för lätta transportmedel som de själva eller andra slutanvändare har genererat innan de förbrukade batterierna överlämnas till producenter, till producentansvarsorganisationer eller till avfallshanteringsaktörer för efterföljande behandling”.

I preambel 106 nämns skolor som ytterligare insamlingsplats. Detta skulle kunna uppfattas som exempel på frivillig insamling.

6.4 Måste kommunerna lämna insamlade batterier till producenterna?

I artikel 66 anges att när offentliga avfallshanteringsmyndigheter har samlat in förbrukade batterier ska de säkerställa att de behandlas antingen genom att lämnas till producenterna, producentansvarsorganisationerna eller de avfallshanteringsaktörer som valts ut av producenterna eller producentansvarsorganisationerna. Artikel 67 ger också de offentliga avfallshanteringsmyndigheterna en möjlighet att själva utföra behandlingen under förutsättning att det görs på det sätt som regleras i förordningen. Här görs dock en hänvisning till att behandlingen ska göras i enlighet med artikel 68 punkt 2. I artikel 68 punkt 2 anges att medlemsstaterna får vidta åtgärder som tillåter sådan behandling. En tolkning är att om det ska anses tillåtet för kommunerna att själva utföra behandlingen så förutsätter det nationella regler. Sverige har inte meddelat sådana regler.

En möjlighet är om producentansvarsorganisationen har valt ut olika avfallshanteringsaktörer som kommunerna kan välja att skicka insamlade batterier direkt till.

6.5 Har målen för insamling förändrats?

I EU:s batteriförordning artikel 59 och regleras följande mål för insamling av förbrukade batterier:

	2023	2027	2028	2030	2031
Bärbara batterier	45 %	63 %	-	73 %	-
Batterier för lätta transportmedel	-	-	51 %		61 %

I en bilaga till förordningen anges att målen ska beräknas mot såld mängd batterier under tre föregående år. För startbatterier, industribatterier och elfordonsbatterier anges inget insamlingsmål.

I den tidigare gällande svenska förordningen om producentansvar för batterier anges att insamlingsmålet är

- ”1. att 95 procent av det totala antalet sålda bil- och industribatterier som innehåller bly samlas in,
2. att 95 procent av det totala antalet sålda bil- och industribatterier som inte innehåller bly samlas in, och
3. att 75 procent av det totala antalet sålda andra batterier än de som avses i 1 och 2 samlas in”.

I den tidigare gällande svenska förordningen angavs inget beräkningssätt för målet. På SCB:s hemsida⁶ redovisas sålda och insamlade mängder batterier fram till 2024. Resultatet förefaller avse batterier samlat och redovisas endast i ett diagram. Nivån kan uppskattas till knappt 50 %.

Det kan konstateras att målet för insamling av bärbara batterier får anses ha sänkts från 75 procent till 45 procent. EU:s mål för 2030 är även det lägre än det tidigare gällande svenska målet om 75 procents insamling, se punkt 3 ovan. Målet i denna punkt bör tolkas som att den avser bärbara batterier.

För att de kommande insamlingsmålen i EU:s batteriförordning ska nås kan det komma att krävas ökade insatser.

6.6 Har kraven på insamling i butik förändrats?

I artikel 62 i EU:s batteriförordning regleras distributörers skyldigheter. Som distributör definieras ”en fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, utöver tillverkaren eller importören, som tillhandahåller ett batteri på marknaden”.

Distributörer ska återta förbrukade batterier från slutanvändaren utan kostnad och utan skyldighet för slutanvändaren att köpa eller att ha köpt ett nytt batteri. Detta ska för bärbara batterier göras vid ”distributörens försäljningsställe eller i dess omedelbara närhet”. För övriga batterier utsträcks kravet från ”omedelbar närhet” till ”i närhet av distributörens försäljningsställe”. Ansvaret begränsas till ”de kategorier av förbrukade batterier som ingår eller har ingått i distributörens utbud av nya batterier”, och för bärbara batterier ”till den mängd som icke-yrkesmässiga slutanvändare normalt gör sig av med”.

Detta får anses vara en utökning av kraven i den tidigare gällande svenska förordningen om producentansvar för batterier. I den krävdes endast att ”Den som i yrkesmässig verksamhet tillhandahåller blybatterier som vart och ett överstiger tre kilogram ska ta emot sådana batterier som lämnas till verksamhetsutövaren”. Skyldigheten gällde endast batterier ”i en sådan mängd som står i rimlig proportion till den mängd batterier som verksamhetsutövaren tillhandahåller”. Det är konsultens bedömning att det dåvarande systemet redan från början byggde på kommunernas befintliga insamlingssystem och samarbetet med producenterna. Det ansågs inte nödvändigt att reglera insamling i butik. Insamling av bärbara batterier i butik har trots det varit vanligt förekommande.

I batteridirektivet fanns krav på att medlemsstaterna ”skall ålägga distributörerna att kostnadsfritt återta förbrukade bärbara batterier eller ackumulatorer när de tillhandahåller bärbara batterier eller ackumulatorer, såvida det inte framgår av en

⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/avfall/avfall-elutrustning-och-batterier/pong/tabell-och-diagram/salda-och-insamlade-mangder-batterier/>

undersökning att befintliga alternativa system är minst lika effektiva när det gäller att uppnå miljömålen i det här direktivet. Medlemsstaterna skall offentliggöra sådana undersökningar”.

EU:s batteriförordning ställer också krav på ”distributörer som levererar batterier genom distansavtal till slutanvändare”. Med detta avses i praktiken sannolikt näthandel. Dessa ska ”tillhandahålla ett tillräckligt antal insamlingsplatser över medlemsstatens hela territorium”. Vid försäljning med leverans ska distributörer erbjuda sig att kostnadsfritt återta förbrukade batterier vid plats för leverans eller vid lokal insamlingsplats. Ingen svensk information har identifierats om vad detta innebär. För bärbara batterier räcker det sannolikt med att kunna hänvisa till producentansvarsorganisationernas insamling, vilket förutsätter att distansförsäljare är anslutna till producentansvarsorganisationen.

6.7 Har ansvaret för information förändrats och vad innebär det för kommunerna?

I EU:s batteriförordning, artikel 74, ställs krav om information om ”förebyggande av att batterier blir avfall och hantering av förbrukade batterier”. Där anges i sju punkter, inklusive flera underpunkter, producenternas ansvar att informera. Punkterna tar bland annat upp följande.

- Hur slutanvändarna kan bidra till förebyggande av avfall.
- Slut användarnas roll för separat insamling.
- Insamlingsplatser med mera.
- Säkerhetsanvisningar för hantering av förbrukade batterier.
- Innebörden av etiketter och symboler.
- Hur ämnen i batterier påverkar miljön med mera.
- Att ge andra aktörer tillgång till information om säkerhets- och skyddsåtgärder.
- Att ge avfallshanteringsaktörer den batterimodellspecifika information som de behöver.
- Butiksägares/distributörens ansvar att informera.
- Separat redovisning på försäljningsstället till slutanvändaren av vissa angivna kostnader för producentansvaret.
- Genomföra informationskampanjer eller erbjuda incitament för att uppmuntra slutanvändare att göra sig av med förbrukade batterier på anvisat sätt.

I den tidigare gällande svenska förordningen om producentansvar för batterier reglerades krav på information. I vissa delar ingår motsvarande krav som i EU-förordningen, om än något mer kortfattat uttryckt. Kravet i EU-förordningen på att informera om förebyggande av avfall ingick inte i den svenska förordningen. Tillkommit har även kravet på att ge säkerhetsanvisningar och producenternas

ansvar att informera andra aktörer. EU-förordningens krav på att butiksägare ska informera är också en utökning. I den svenska förordningen angavs att producenternas tillkommande kostnader med anledning av producentansvaret inte fick redovisas separat. I EU-förordningen är det tvärtom ett krav att göra detta.

I EU-förordningen finns ett mer generellt krav att genomföra informationskampanjer. Den tidigare gällande svenska förordningen angav att producenten på begäran skulle samråda med Naturvårdsverket om nationella informationsinsatser.

I den svenska förordningen fanns ett krav på samråd om informationsinsatser med kommunerna. Något sådant krav finns inte i EU-förordningen och inte heller i den kompletterande svenska förordningen.

I EU-förordningens artikel 69 finns krav på producenterna att bekosta plockanalyser av kommunalt avfall. Resultatet av dessa kan ligga till grund för myndigheterna (Naturvårdsverket) att kräva att producenterna ”vidtar korrigerande åtgärder för att utöka sitt nätverk av anslutna insamlingspunkter och genomför informationskampanjer”.

EU:s batteriförordning innebär mer detaljerade krav på information. Om det ska anses att kommunerna fullgör delar av detta ansvar genom avtalet med producenterna, så bör det analyseras om även avtalet bör göras mer detaljerat gällande information. Detta så att det säkerställs att den information som ges verkligen lever upp till förordningens krav.

6.8 Har krav angående rapportering förändrats?

I den tidigare gällande svenska förordningen för producentansvar för batterier regleras på ett relativt kortfattat sätt producenternas ansvar att rapportera (§ 21). Det avser huvudsakligen typer och mängder av batterier som satts på marknaden, de mängder som samlats in och återvunnits eller bortskaffats och i vilken grad målen har nåtts.

I EU-förordningen (artikel 75) är i stort sett motsvarande krav på rapportering reglerade men på ett mer utförligt sätt. Framför allt är kravet på rapportering indelat i kategorierna bärbara batterier, batterier för lätta transportmedel, startbatterier, industribatterier och elfordonsbatterier. Förutom ett krav på producenterna att rapportera finns också rapporteringskrav som avser ”avfallshanteringsaktörer som utför behandling och materialåtervinnare”. Dessa aktörer omfattades inte av rapporteringskrav enligt den tidigare gällande svenska lagstiftningen. Deras rapporteringskrav avser förutom mängden batterier som

hanteras även ”materialåtervinningsgrad och resursåtervinning⁷”. Exakt hur dessa ska beräknas finns redovisat i en bilaga till EU:s batteriförordning.

Utifrån den roll som svenska kommuner har, genom sitt avtal med El-Kretsen, så ställer EU:s batteriförordning inget rapporteringskrav. Möjligen kan de mer detaljerade kraven på producenternas rapportering innebära att kommunerna behöver rapportera, eller medverka till att det rapporteras, mer detaljerade uppgifter till El-Kretsen. Detta påverkar då de relativt enkla rapporteringsanvisningar som idag finns i avtalet mellan parterna. Detta gäller exempelvis inrapportering av lagrad volym enligt punkten 7.2 i avtalet.

6.9 Andra nyheter i EU:s batteriförordning

6.9.1 Begränsningar för ämnen

I artikel 6 regleras, med hänvisning till bilaga 1, vilka ämnen batterier inte får innehålla. Där anges förbud mot kvicksilver (>0,0005 viktprocent) i batterier, och avgränsat till bärbara batterier förbud mot kadmium (>0,002 viktprocent) och bly (>0,01 viktprocent). För bly gäller ett undantag för bärbara zink-luft-knappcells batterier fram till den 18 augusti 2028.

I batteridirektivet fanns motsvarande förbud för kvicksilver och kadmium. I batteridirektivet fanns också undantag för kadmium i batterier som inte längre gäller.

6.9.2 Koldioxidavtryck

I artikel 7 i EU:s batteriförordning regleras krav på deklaration av koldioxidavtryck för elfordonsbatterier, laddningsbara industribatterier och batterier för lätta transportmedel. Koldioxidavtrycket ska beräknas som antal kg koldioxidekvivalenter per 1 kWh av den totala energi som batteriet levererar under sin förväntade livslängd. Ikraftträdandet av detta krav sker med olika år för olika batterier mellan 2025 och 2030. Efterhand träder också krav i kraft avseende märkning utifrån koldioxidavtryck. Värdet för koldioxidavtryck under hela livscykeln ska motsvara i delegerade akter angivna tröskelvärden. Koldioxidavtrycket ska också redovisas i det digitala produktpass som förordningen kräver, se nedan.

⁷ Resursåtervinning är inte definierad i avfallsdirektivet eller i EU:s batteriförordning. I den svenska avfallsförordningen definieras det som ”alla former av återvinning utom energjåtervinning och upparbetning till material som ska användas som bränsle eller någon annan energikälla”.

6.9.3 Återvunnet innehåll

Artikel 8 reglerar krav på återvunnet innehåll i industribatterier, elfordonsbatterier, startbatterier och på ett något avvikande sätt även för batterier för lätta transportmedel. Från och med 18 augusti 2031 ska följande procentsatser återvunnet innehåll krävas 16 % kobolt, 85 % bly, 6 % litium och 6 % nickel. Kraven har vissa undantag och förutsätter att batterierna har dessa ämnen som aktiva substanser. Kravet på återvunnet innehåll kommer efterhand att höjas.

6.9.4 Prestanda- och hållbarhetskrav för bärbara batterier för allmänt bruk, laddningsbara industribatterier, batterier för lätta transportmedel och elfordonsbatterier

Artikel 9 innehåller prestanda- och hållbarhetskrav för bärbara batterier för allmänt bruk. Artikel 10 har motsvarande krav för laddningsbara industribatterier, batterier för lätta transportmedel och elfordonsbatterier. Dessa batterier ska med vissa undantag uppfylla de minimivärden för parametrarna för elektrokemisk prestanda och hållbarhet som anges i bilagor och kommer preciseras i delegerade akter. Dessa bestämmelser kommer träda i kraft den 18 augusti 2028 eller 24 månader efter dagen för ikraftträdande av respektive delegerad akt.

6.9.5 Digitala batteripass

I artikel 77 regleras att ”Från och med den 18 februari 2027 ska varje batteri för lätta transportmedel, varje industribatteri med en kapacitet på mer än 2 kWh och varje elfordonsbatteri som släpps ut på marknaden eller tas i bruk ha en elektronisk registrering (*batteripass*)”.

Batteripasset ska vara tillgängligt genom en QR-kod. Det är reglerat vilken information som ska ingå utifrån olika syften och målgrupper. Målgrupper är exempelvis allmänheten, marknadskontrollmyndigheter och övriga som har legitimt intresse av informationen. Exempel på sådana aktörer som har legitimt intresse är reparatörer och andrahandsaktörer. Den information som ska ingå avser sådant som är reglerat på olika sätt i EU-förordningen. Exempel på information avsedd för allmänheten är uppgifter om batterityp, tillverkare, kemisk sammansättning, koldioxidavtryck, uppgifter om prestanda, livslängd, materialåtervunnet innehåll med mera. För andra aktörer ingår uppgifter om demontering och mera precisa uppgifter om innehåll.

7. Om PM:et

PM:et har tagits fram av Gunnar Fredriksson Miljöutredningar. Kontaktperson på Avfall Sverige har varit Camilla Nilsson.

Vid frågor om PM:et kontakta Avfall Sveriges rådgivare Camilla Nilsson, camilla.nilsson@avfallsverige.se eller telefon 040-35 66 26.